

ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΩΝ ΝΕΡΩΝ

Δρ. Χρυστάλλα Στυλιανού, Λειτουργός Περιβάλλοντος Α΄
Υπηρεσία Περιβάλλοντος

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μετά από την έλλειψη που παρατηρείται, λόγω κλιματικών αλλαγών και κακής διαχείρισης, το νερό είναι ίσως ο πολυτιμότερος φυσικός πόρος στην Κύπρο. Ως εκ τούτου είναι ιδιαίτερα σημαντική η προστασία του από τη ρύπανση. Ρύπανση μπορεί να καθοριστεί ως η προσθήκη ουσιών, η αλλοίωση των χαρακτηριστικών του από ανθρωπογενείς δραστηριότητες με αποτέλεσμα την υποβάθμιση της ποιότητάς του με αρνητικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία και το περιβάλλον καθώς και τον περιορισμό της δυνατότητας χρήσης του ως πόσιμο.

B. ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η αυξημένη ανάπτυξη, η χρήση χημικών και άλλων βλαβερών ουσιών και η αύξηση του πληθυσμού έχουν συντελέσει στη ρύπανση των επιφανειακών και υπογείων νερών. Οι πιέσεις στα υδάτινα σώματα έχουν καταρχήν αξιολογηθεί σε παγκύπρια κλίμακα στα πλαίσια της εφαρμογής του Νόμου Πλαισίου για τα Νερά. Η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικό πρόβλημα ρύπανσης των νερών κυρίως από τη γεωργοκτηνοτροφική ανάπτυξη (χρήση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, διαχείριση κτηνοτροφικών αποβλήτων). Η καθυστέρηση στην εγκατάσταση αποχετευτικών συστημάτων και σταθμών επεξεργασίας αποτελούν την άλλη σημαντική διάχυτη πηγή ρύπανσης. Παράλληλα, οι παράνομες απορρίψεις βιομηχανικών αποβλήτων, η λειτουργία χωματερών και όχι ΧΥΤΑ, η διαχείριση των στερεών αποβλήτων, τα λατομεία/μεταλλεία, αποτελούν σημειακές πηγές ρύπανσης απροσδιόριστης σε μερικές περιπτώσεις έκτασης και σημασίας. Αξιοσημείωτο είναι ότι η λειψυδρία και οι υδρογεωλογικές συνθήκες σε αρκετές περιοχές καθυστερούν τη μεταφορά ρύπων από το έδαφος στα υπόγεια νερά.

Γ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση από τη δεκαετία του '70 έχει αναγνωρίσει τη σημαντικότητα του προβλήματος της ρύπανσης των νερών και έχει θεσπίσει σωρεία Οδηγιών για προστασία των Νερών. Οι Οδηγίες στόχο έχουν αφενός την προστασία των πηγών πόσιμου νερού, των νερών κολύμβησης, των νερών που φιλοξενούν ψάρια κλπ. και αφετέρου την προστασία από συγκεκριμένες πηγές και ρύπους όπως τα κτηνοτροφικά απόβλητα και τα λιπάσματα από τη γεωργοκτηνοτροφία, τα αστικά λύματα από την οικιστική ανάπτυξη, τις επικίνδυνες ουσίες από τις βιομηχανίες κλπ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει εναρμονίσει όλες τις Οδηγίες για προστασία των νερών και έχει θεσπίσει εθνική νομοθεσία με σωρεία Νόμων, Κανονισμών και Διαταγμάτων ώστε να ανταποκριθεί στην εφαρμογή της Ευρωπαϊκής πολιτικής στην Κύπρο.

Δ. ΕΛΕΓΧΟΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Για την προστασία των νερών καθορίζονται προστατευόμενες περιοχές/υδάτινα σώματα (π.χ. πηγές πόσιμου νερού, περιοχές νερών κολύμβησης, περιοχές προστασίας υδάτινων οικοσυστημάτων ή υδρόβιων σπανίων ειδών) καθώς και ρυπασμένες περιοχές, όπως οι ευπρόσβλητες σε νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης ζώνες και οι ευαίσθητες περιοχές με βάση τα υδάτινα σώματα που παρουσιάζουν ρύπανση από άζωτο ή/και φωσφόρο (ευτροφισμό) λόγω αστικών λυμάτων, και στις οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται αυστηρότερα μέτρα προστασίας των νερών και ορίζονται ανώτερες τιμές ρύπων στις άμεσες ή έμμεσες απορρίψεις σε νερά.

Η προστασία των νερών διασφαλίζεται με τη χορήγηση Αδειών Απόρριψης Αποβλήτων και στη συνέχεια τον έλεγχο της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων μέσω επιθεωρήσεων. Ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος χορηγεί Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων με όρους που ετοιμάζονται από την Υπηρεσία Περιβάλλοντος. Η τήρηση των περιβαλλοντικών όρων και ο έλεγχος των απορρίψεων στα νερά αποτελεί ευθύνη της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 μέχρι 2007, η απόρριψη ή η διάθεση στο περιβάλλον (στο έδαφος ή τα νερά) αποβλήτων χωρίς άδεια αποτελεί αδίκημα που τιμωρείται με 3 μήνες φυλάκιση, χρηματικό πρόστιμο 85,000 Ευρώ ή και τα δύο. Στην Κύπρο εκτιμάται ότι οι εγκαταστάσεις που θα πρέπει να εξασφαλίσουν Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων είναι περισσότερες από 800.

Στα πλαίσια του Νόμου Πλαισίου για τα Νερά θα πρέπει να ετοιμαστεί Πρόγραμμα Μέτρων, το οποίο θα εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, που να περιλαμβάνει δράσεις και μέτρα για την ολοκληρωμένη και ενιαία προστασία των νερών της Κύπρου και επίτευξη του στόχου για καλή χημική και οικολογική κατάσταση των νερών της Ευρώπης μέχρι το 2015.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΦΥΣΙΚΩΝ
ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΥΔΑΤΩΝ